

Yleistä

Isät lasten asialla ry:n (jatkossa ILA) tarkoituksena on edistää lasten oikeuksien toteutumista. Toiminnan päätehtävä on edesvaikuttaa että lait ja käytännöt varmistavat erolapsen oikeuden ylläpitää suhdetta molempiin vanhempiinsa. Tämä erityisesti tilanteissa, joissa vanhemmat ovat eronneet ja lapsi jää asumaan toisen vanhemman luokse. Yhdistys puolustaa toiminnassa siten lapsen perustuslaillista oikeutta siihen, että hänen vanhempansa ovat yhdenvertaisia lain edessä sekä viranomaismenettelyissä.

Yhdistyksen tarkoituksena on purkaa asenteiden, käytäntöjen sekä menettelyjen tasolla vallitseva isien ja äitien eriarvoisuus. Käytännötyössä tämä tarkoittaa sitä, että yhdistys pyrkii poistamaan epäkohdan, jossa lapset määrätään joko sosiaalitoimessa tehdyllä sopimuksella tai tuomioistuimen päätöksellä asumaan äidin luona tilanteissa, joissa lapsen etu olisi asua isänsä kanssa tai vuoroasumisessa molempien vanhempien luona. Yhdistyksen tarkoituksena on lisäksi puolustaa lasten etua ja oikeutta molempiin vanhempiin tilanteissa, joissa toinen vanhempi (yleensä ns. lähivanhempi) pyrkii vieraannuttamaan ja/tai eristämään lapsen toisesta vanhemmasta. Tämä tapahtuu usein viranomaisten ja tuomioistuimen tuella. Yhdistys ei hyväksy vieraannuttavia tai eristäviä toimia kummaltakaan vanhemmalta, jotka ovat lapsen edun vastaisia.

Yhdistys korostaa toiminnassaan molempien vanhempien vastuuta aktiivisesti myötävaikuttaa siihen, että lapsilla säilyvät mahdollisimman hyvät suhteet molempiin vanhempiin myös eron jälkeen. Yhdistys järjestää eronneiden vanhempien matalan kynnyksen tukitoimintaa, jonka tavoitteena on tukea eronneen vanhemman mahdollisuuksia toimia edelleen lastensa vanhempana ja huoltajana.

Yhdistys tähtää toiminnassa siihen, että koko yhteiskunnan asenteet, arvot ja toimintatavat kaikilla tasoilla tunnustavat vanhempien yhdenvertaisuuden myös eron jälkeen ja muuttuvat yhdenvertaista vanhemmuutta tukeviksi.

Yhdistyskokous ja hallituksen järjestäytyminen

Vuosikokous 2016 pidettiin maaliskuun 13. päivänä Helsinki Missionin tiloissa Helsingissä osoitteessa Albertinkatu 33. Hallituksen puheenjohtajaksi tuli valittua Pauli Tossavainen ja hallituksen jäseniksi Pasi Malmi, Juha Järä, Harri Salonen, Pekka Pere, Marko Saari, Juha Kauppila ja Antti Vuorijärvi. Hallituksen varajäseniksi tuli valittua Reima Rönqvist, Juho Eerola ja Juha Jauhiainen. Hallitus järjestäytyi viikon päästä vuosikokouksesta, jossa se valitsi varapuheenjohtajaksi Pasi Malmin ja hänen avustajakseen Pekka Peren, sihteeriksi Juha Kauppilan ja hänen avustajaksi Jukka Lampisen, rahastonhoitajaksi Antti Vuorijärven ja hänen avustajaksi Harri Salosen sekä IT-vastaavaksi Marko Saaren ja hänen avustajaksi Juha Jauhaisen ja Ilja Mäen. Lisäksi hallitus valitsi viesti- ja markkinointivastaavaksi Virva Westerlundin ja hänen avustajaksi Juha Järän.

Jäsenistö

Yhdistyksen jäsenmäärä oli vuoden 2016 alussa 956 jäsentä ja lopussa 1015. Jäsenkunnasta 2/3 osaa on varsinaisia jäseniä ja 1/3 kannatusjäseniä.

Hallituksen kokoukset

Yhdistyksen hallitus kokoontui vuoden aikana pääsääntöisesti Skypen välityksellä:

- Hallituksen kokous 19.1
- Hallituksen kokous 4.2
- Hallituksen kokous 18.2
- Hallituksen kokous 22.2
- Hallituksen kokous 17.3
- Hallituksen kokous 21.4 (Rajaportintie Vantaa)
- Hallituksen kokous 19.5
- Hallituksen kokous 22.6
- Hallituksen kokous 24.11
- Hallituksen kokous 13.12

Hallituksen yhteistoiminta oli vuoden aikana vaikeaa. Varsinaisesta vaikuttamistyöstä, yhdistyksen tavoitteista, arvoista ja yhdistyksen tarpeesta hallitus oli yksimielinen. Sen sijaan yhden jäsenen hallitustyöskentely yhdessä muiden jäsenten kanssa oli haastavaa. Ongelma eskaloitui vuoden aikana pahasti ja johti lopulta jäsenen irtisanomiseen vuoden lopulla. Hallitustyön haasteellisuus näkyi yhdistyksen työryhmätyöskentelyn ja hallituksen kokoontumisten harvenemisena vuoden aikana.

Paikallisosastojen toiminta

ILA:n paikallisosastot tekivät asenteiden vaikuttamistyötä paikallisesti ja samaan aikaan antoivat vertaistukea jäsenille ja ulkopuolisille. Aktiivista toimintaa oli seuraavilla paikkakunnilla:

- Helsinki (pääkaupunkiseutu)
- Kajaani (Kainuu)
- Kotka (Kymenlaakso)
- Oulu (Pohjois-Pohjanmaa)
- Porvoo (ruotsinkieliset alueet)
- Tampere (Pirkanmaa)

Paikallistoimijat kokoontuivat säännöllisesti jokaisen kuukauden aikana tai sosiaalisen median kutsumana tarpeen mukaan. Paikallisosastot ovat pyrkineet vaikuttamaan paikallisiin viranomaisiin rakentavasti ja koettaneet tarjota uutta tietoa. Kainuussa oli keväällä Kainuun perhekeskuspäivät ja Kotkassa Syksyllä Lapsen Oikeudet keskustelutilaisuus.

Yhdistystoiminta

Yhdistys vakiinnutti asemaansa entisestään vuoden aikana ainoana suomalaisena lastensuojelujärjestönä, joka piti erolasten oikeutta vanhempiin tärkeänä asiana. Lapsen vieraannuttamis- ja vanhemman huoltokiusaamiskäsitteen pitäminen julkisessa keskustelussa olivat oleellinen osa yhdistyksen toimintaa vuoden aikana. Aiempien vuosien tapaan yhdistys organisaationa sekä sen yksittäisiä jäseniä oli esillä eri medioissa ja merkittävillä foorumeilla lukuisia kertoja.

Vieraannuttamisen vastainen päivä

Keväällä 25.4 yhdistys järjesti viidettä kertaa kansainvälisen vieraannuttamisen vastaisen päivän Suomen päätapahtuman. Tilaisuus järjestettiin Narikkatorilla Helsingissä. Yhdistyksen edustajien lisäksi yleisötilaisuudessa puheenvuoron käytti n.20 poliitikan ja lastensuojelun parissa työskentelevää henkilöä tai yhdistyksen edustajaa. Tapahtumasta tehtiin juttu Radio Suomessa, jossa haastateltiin sekä jäseniä että tilaisuuden puhujia.

Viestintä ja markkinointi

Yhdistys on jakanut aktiivisesti tietoa sekä omista että muiden tahojen ajankohtaisista uutisista/asioista/tapahtumista/tutkimuksista; jäsenille sisäisen foorumin kautta ja muille mm. sosiaalisen median kanavia hyödyntäen. Yhdistyksen Facebook-sivustolla keskustelu kävi vilkkaana, sivuston seuraajamäärän kasvaessa vuoden aikana entisestään, ollen vuoden 2016 lopussa noin 6500. Yhdistyksen Twitter-viestintä aktivoitui merkittävästi, LinkedIn- ja Instagram-viestintä aloitettiin kohderyhmän ja suuren yleisön tavoittamiseksi usean kanavan kautta. ILA:n paikallistoiminnoille luotiin alueelliset Facebook-sivut tiedotus- ja vuorovaikutuskäyttöön, paikallista toimintaa helpottamaan. Yhdistyksen puheenjohtaja oli asiantuntijana televisiossa YLE:n A-Studioissa ja puhelinhaastattelussa MTV:n Uutisissa. Mieli-pide-kirjoituksia saatiin julkaisuun Helsingin Sanomissa muutaman kerran ja YLE Uutiset/Lounais-Suomi julkaisi Isänpäivänä artikkelin, jossa haastateltavana oli isejä ILA:n jäsenistöstä. Viranomaisia ja muita asiantuntijoita on lähestytty alueellisesti sekä sähköpostisuorilla että esitteitä eri toimijoiden odotustiloihin toimittamalla.

Vertu-projekti

Yhdistyksen vertaistukihanke käynnistyi vuoden 2016 alussa. Vertun kautta koulutettiin vapaaehtoisia puhelimitse tapahtuvaan vertaistuen antajia. Tätä varten tuotettiin FAQ-kirjanen päivystäjien työn tueksi tilanteista, joissa avuntarjoaja ei osaa auttaa auttajaa. Vertaistukinumero on lähetetty jäsenistölle ja se on esillä verkkosivuilla sekä sosiaalisessa mediassa. Näin yhdistyksen ulkopuoliset pääsivät vertaistuen piiriin.

Tavoitteet

Projektin tavoitteeksi asetettiin auttaa niitä ihmisiä, jotka ovat vaarassa menettää yhteyden omaan lapseensa eron seurauksena. Auttamisen kohderyhmänä ovat ILA:n jäsenkunnan lisäksi myös kaikki apua tarvitsevat. Kohderyhmää ei ole rajattu ILA:n jäsenkuntaan, vaan Vertu-puhelinnumero ja s.posti on avoimesti näkyvillä julkisilla Internet- ja FaceBook-sivuilla.

Projektin rahoitus

Projektin rahoittajana toimi STEA (ent. RAY), joka myönsi kolmevuotiselle projektille 90.000 € käytettäväksi vuosina 30.000 € vuodessa.

Projektin organisaatio ja ohjaus

ILA nimesi projektille ohjausryhmän, jonka puheenjohtajana toimii Pasi Malmi (ILA) ja jäsenenä Mauri Mäkinen (Elatusvelvollisten liitto ry) sekä Tarja Räisänen (Kaaopatut lapset ry). Varajäsenenä toimii Pekka Pere (ILA). Ohjausryhmän jäseniksi on nimetty yhteistyöyhdistysten edustajia, jotka kannattavat saman tyyppisiä projekteja ja palveluita.

Projektin vetäjänä on toiminut Jukka Lampinen, joka veti toimintaa vapaaehtois pohjalta 1.1.-30.4.2016, palkattuna kokopäiväisenä työntekijänä 1.5-30.10.2016 ja vapaaehtoisena taas uudestaan 1.11-31.12.2016. Projektin vetäjän lisäksi tiimissä on toiminut 12 koulutettua vapaaehtoista vertaistukihenkilöä. Muuta vertaistukitoimintaa, neuvoja ja ohjeita ovat antaneet paikkakuntien paikallisosastot, puheenjohtajisto ja tiedottaja.

Projektin ohjausryhmä pyrki syksyn 2016 aikana vauhdittamaan projektin edistymistä, jotta sen asetetut tavoitteet saavutetaan. Ohjausryhmä totesi syksyllä 2016, että toiminnan nykyinen avustettavien määrä ei todennäköisesti riitä, että vuodelle 2017 saataisiin STEA:lta rahoitus kokopäiväistä työntekijää varten.

Projektin tarkennetut tavoitteet ja toteutuminen on esitetty seuraavassa:

Kuvaus	Tavoitetila	Toteutuma 2016
Vastattujen puheluiden ja avunpyyntösähköpostien määrä	Satoja puheluita ja sähköposteja	170 puhelua ja sähköpostia
Autettujen ihmisten määrä	Satoja	130
Koulutettujen vertaistukihenkilöiden määrä	20	12
Vertaistukihenkilöille annettujen face-to-face-koulutusten määrä	2	1
Vertaistukihenkilöille annettujen face-to-face-koulutusten määrä	1	0

Tavoitteeksi asetettiin lisäksi se, että jäsenkunta on tyytyväinen järjestettyyn palveluun. Tyytyväisyyskysely on päätetty toteuttaa vuonna 2017.

RAY:n rahoittama C1-projekti

RAY:n rahoituksen turvin tapaamisoikeuden täytäntöönpanoprosessin toimivuutta kvantitatiivisesti ja kvalitatiivisesti tutkiva projekti sai jatkoa 2016. Kvantitatiivisesti painottuneesta tutkimuksesta oli vastannut VTK Vesa Huotelinin ja laadullisen orientaation omaavasta YTM Marjaana Sorokin. Vesa Huotelin keräsi yli 800 oikeudenpäättöstä tapaamisoikeuden täytäntöönpano-oikeudenkäynneistä käräjäoikeuksista vuoden 2016 aikana. Huotelin valitsi niistä relevantit tarkempaan tilastolliseen tarkasteluun ja sovitti tilastollisen mallin aineistoon. Hän laati käsikirjoituksen, josta ilmenee, että hän pääsi pitkälle analyysissaan. Marjaana Sorokin haastatteli noin 50 tapaamisoikeuden täytäntöönpano-oikeudenkäyntiin osallistunutta ja litteroi haastattelut. Sorokin aloitti aineiston analyysin muttei edennyt siinä loppuun asti.

Blogikirjoitukset

ILA:n jäsenen kirjoittamat blogit FaceBookissa ovat olleet suosittuja. Blogikirjoituksia oli tehty vuoden 2016 loppuun mennessä viideltä vuodelta yhteensä vajaa 200 kpl. Ne käsittelevät erolapsen vieraannuttamista ja ongelman tunnistamisen vaikeutta, viranomaisen asennetta vieraannuttamisongelmaa kohtaan, vanhemman huoltokiusaamista ja koko perhedynamiikanymmärtämistä. Jäsenen kirjoittamat blogit ovat avanneet monen tavallisen vanhemman silmät ongelmalle, jota ei edes tiedetty olevan olemassa aikaisemmin.

Uudistuva lapsenhuoltolaki

Vuoden suurin vaikuttamismahdollisuus on ollut uudistuva lapsenhuoltolaki. Laki on uudistumassa eduskuntakaudella 2015-2019. Yhdistys lausui oikeusministeriön (jatkossa OM) pyynnöstä lapsenhuoltolain muutostarpeet keväällä 2016 laittaen siitä kopion yhdistyksen verkkosivuille 15.2. OM tiivisti eri toimijoiden lausunnot omille verkkosivuille ja säätö lain valmisteluryhmän sekä lain seurantar ryhmän syksyllä, johon ILA osallistui yhden kerran vuoden 2016 aikana. Työryhmätyöskentely jatkuu vuoden 2017 aikana ja sen tavoitteena on uudistaa lapsenhuoltolaki soveltuvilta osin.

Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma (LAPE)

LAPE on Suomen hallituksen kärkihanke, jonka tavoitteena on parantaa lapsi- ja perhepalveluja nykyisestä. Muutosohjelma käsittää määrittelyvaiheen ja hankkeen pilotoinnit maakunnissa eduskuntakaudella 2016. ILA osallistui LAPE:n eropalvelut -muutosohjelmaan, joka käynnistyi huhtikuussa 2016 ja jatkui vuoden loppuun asti. Eropalvelujen osalta työryhmän tavoitteena on ollut "sovinnollinen ero". ILA:n ehdottamat osakokonaisuudet kuten erolapsen edun- ja edunvastaisuuden määrittely, sovittelun kehittäminen nykyisestä paremmin soveltuvaksi huoltoriidoissa sekä vanhemmuuden arviointi nykyisen olosuhdeselvityksen sijaan ei saanut kannatusta eropalvelut-ryhmässä. Työryhmätyöskentely jatkuu vuonna 2017. LAPE-kokouksiin osallistuttiin eri kokoonpanolla noin 10 kertaa vuoden 2016 aikana.

Yhdistys tapahtumissa ja mediassa

- Kaapatut lapset ry:n tilaisuus Toivon talolla 16.1.2016 (Jukka Lampinen)
- Helsingin Valokko-verkoston seminaari 27.1.2016 (Jukka Lampinen)
- OM:n perus- ja ihmisoikeusohjelman kuuleminen 4.2.2016 (Juha Järä)
- Takuu Säätöön aamukahvitilaisuus 23.2.2016 (Jukka Lampinen)
- Vaikuttajatapaaminen OM:ssä 29.2.2016 (Anu Ratia, Kari Rouvinen ja Pauli Tossavainen)
- Seminaari Kainuun Perhekeskuspäivät 4.3.2016 (Jyrki Pesonen)
- YLE:n toimittajan tapaaminen 14.4.2016 (Jukka Lampinen ja Juha Järä)
- MJKL kevätkokous 19.4.2016 (Jukka Lampinen)
- Mieli-pidekirjoitus Helsingin Sanomissa 25.4.2016 (Pauli Tossavainen)
- TANE:n Miesjaoston tapaaminen 10.5.2016 (Jukka Lampinen)
- Pääkaupungin turvakoti ry, kun sanat loppuvat -seminaari 25.4.2016 (Jukka Lampinen)
- YLE Suomen raportti Kansainvälisen vieraannuttamisen vastaisen päivän tapahtumasta 25.4.2016 (Marko Saari)
- Miesfoorumi 25.4.2016 (Jukka Lampinen)
- A-studio, lapsenhuoltolaki uusiksi 27.4.2016 (Pauli Tossavainen)
- Miestyön Foorumi 18.-19.5.2016 (Mika Seppänen)
- Elatusvelvollisten liitto tapaaminen 2.6.2016 (Virva Westerlund, Pasi Malmi ja Jukka Lampinen)
- THL vaikuttajatapaaminen 3.8.2016 (Jukka Lampinen ja Pauli Tossavainen)
- Vaikuttajatapaaminen OM:ssä 8.8.2016 (Taina Nytes ja Jukka Lampinen)
Väkivaltatyön foorumi 24-25.8.2016 (Jukka Lampinen)
- Miessakit ry aamukahvitilaisuus 21.9.2016 (Jukka Lampinen)
- Mieli-pidekirjoitus Helsingin Sanomissa 25.9.2016 (Pauli Tossavainen)
- Lapsioikeusjuristit ry:n tilaisuus 27.9.2016 (Jukka Lampinen)
- Mieli-pide lasten vuoroasumisesta MTV3 13.11.2016 (Pauli Tossavainen)

PVM 4.4.2017

Isät lasten asialla hallitus